

Jaarplan

Programma

Wadden
zeehavens

Programma Waddenzeehavens 2018 - 2022

Met specificatie voor 2018

Programma Waddenzeehavens

30 maart 2018

Arjen Bosch

Programma Waddenzeehavens 2018 - 2022

Met het woord ‘programma’ wordt in dit document “programma Waddenzeehavens 2018-2022” bedoeld. Dit programma is gebaseerd op twee bestuurlijke statements Waddenzeehavens (11 juni 2012; 20 november 2013¹) en de evaluatie over de periode tot en met 2017. De opbouw van het programma volgt de lijnen van het aan de bestuurlijke statements gekoppelde koersdocument Waddenzeehavens en is bijgesteld op basis van de evaluatie, die de Raad van Advies op 5 februari 2018 vaststelde. De gekozen werkwijze is een continuering van de afgelopen jaren, op basis van de beschikbaarheid van dezelfde middelen².

In de PKB Waddenzee – dat is de Derde Nota Waddenzee (Structuurvisie uit 2007) – schetst het rijk het volgende ontwikkelingsperspectief voor de waddenzeehavens:

“De Waddenzeehavens hebben zich duurzaam ontwikkeld op een wijze die recht doet aan hun specifieke ligging en mogelijkheden. Hierbij hebben de havens zich op een afgestemde manier gedifferentieerd en gespecialiseerd.”

De waddenzeehavens werkten dit streefbeeld in 2012 uit in een ‘koersnotitie’ met de volgende kernpunten:

- a. Specialiseren op basis van ‘natuurlijke’ economische kracht
- b. Unesco-havens
- c. Gezamenlijk profileren
- d. Samenhang bieden voor het Waddenfonds

Aandachtspunt evaluatie 2017

De werkwijze, frequentie en dergelijke bevat uitstekend en moet worden gecontinueerd. De leden van de Raad vinden de gekozen doelstellingen alleen maar in belang toegenomen, maar brengen daarin de volgende nuancering aan:

- De specialisatie heeft zijn vruchten afgeworpen en het belang van specialisatie is verder uitgekristalliseerd in de economische review van de Waddenacademie. De evaluatie beveelt aan de havens op basis van “natuurlijke” economische kracht verder te ontwikkelen op basis van de aanbevelingen van de Economische review. Een van de leerpunten was dat er weliswaar specifieke visserijhavens zijn, maar dat vissers ook industriehavens nodig hebben en dus voor alle havens van belang kunnen zijn. Daarom heeft de visserij gevraagd om meer Wadden brede samenwerking met dit programma.
- UNESCO havens is vertaald in EcoPort certificering, “programma Building with nature Waddenzeehavens” en het aanjagen van innovaties voor milieubewuste havenbedrijfsvoering. Deze inzet blijft onverminderd van belang. Voor een deel is dit te koppelen aan het Waddenfonds.
- Gezamenlijk profileren was aanvankelijk ook gericht op samenwerking op internationale beurzen, maar de animo bleek toch beperkt. De grote waarde van dit kernpunt is vooral gelegen in gezamenlijke standpunt bepaling (recentelijk ook op trilateraal niveau) en niet zozeer op

¹ In 2013 voegden de havengemeenten van Den Oever en Lauwersoog aan bij de samenwerking, die in 2012 is ontstaan tussen de gemeenten van de havens van Den Helder, Harlingen, Eemshaven en Delfzijl.

² behoudens de in de Raad van Advies afgesproken inflatiecorrectie (10% over 5 jaar) en is onafhankelijk van gemeentelijk herindelingen.

economische profilering. Door de samenwerkingsgerichte opstelling is de Raad van Advies een gezaghebbend forum geworden, zij het dat deze positie vooral buiten de regio nog voor verbetering vatbaar is. Alle deelnemers onderstrepen dit als één van de grootste waarden van de samenwerking, zoals is gebleken bij:

- Het investeringskader Waddenfonds,
- Evaluatie PKB, beleidsverkenning en Gebiedsagenda Wadden,
- Trilaterale samenwerking.

Programma 2018 – 2022

Gelet op de evaluatie zijn de oorspronkelijke kernpunten van de samenwerking in dit programma geactualiseerd en de werkwijze voor de komende vijf jaar gecontinueerd. Jaarlijks worden de middelen op basis van de actualiteit aangepast.

1) Havenontwikkeling op basis van 'natuurlijke' economische kracht

Het programma bevordert de uitvoering van haven overstijgende aanbevelingen uit de Economische review en entameert daaraan gerelateerde Waddenonderzoeksprogramma's. Het programma levert bijdragen aan de economische overzichten voor Wadden in beeld, en daarmee aan het profileren van het economisch belang van de Waddenzeehavens.

Het programma ondersteunt bij de uitwerking van de haven overstijgende aanbevelingen uit de Economische review Waddenzeehavens en het opstellen van de Economische kentallen voor Wadden in Beeld.

Voor havens van de omvang zoals die in de Waddenzee voorkomen is het ontwikkelen van nichemarkten een sterke strategie. Veel ontwikkeling nemen de havens zelf ter hand. Daar waar gewenst, kan programma Waddenzeehavens ondersteunen om specialisatie verder te ontwikkelen. Als ontwikkelingen lastig van de grond komen kan het programma projecten stimuleren, bijvoorbeeld voor indiening bij het Waddenfonds.

Het programma is beschikbaar voor het aanjagen van projecten, die de specialisatie bevorderen.

2) Unescohavens

De ligging van de Waddenzeehavens aan een werelderfgoed leidt tot een duurzaamheidsopgave die uitstijgt boven die van andere havens. Met de Coalitie Wadden Natuurlijk (CWN) en Wageningen Marine Research is afgesproken om te komen tot een follow-up van het EcoShape programma Building with Nature Waddenzeehavens en dit uit te breiden naar baggerstrategieën, ook voor vaargeulen. De NOVU³ wil samenwerking aangaan om innovatieve uitdagingen in de havens mede vorm te geven. Daar waar nodig wordt de EcoPort certificering gefaciliteerd.

- *Follow-up Building with nature Waddenzeehavens.*
- *Samenwerking NOVU vorm geven.*
- *Continueren samenwerking EcoPort certificering*

³ Nederlandse orde van uitvinders

3) Vanuit een samenhangend havenperspectief inspelen op belangrijke beleidstrajecten

De samenwerking in de Raad van Advies Waddenzeehavens heeft in de afgelopen jaren bekendheid en waardering opgeleverd, vooral ook doordat verantwoordelijkheid is genomen in het betrekken van andere Waddenzeepartners en hun belang te incorporeren in de te varen koers.

Het programma, consulteert veelvuldig andere partners en organiseert bijeenkomsten op verschillende niveaus, zoals werkateliers en havendebatten/werkconferenties. De aanpak werkt prima met havendebatten, werkateliers en smeden van samenwerkingsverbanden met andere organisaties. Documenten van de meeste bijeenkomsten zijn te raadplegen op www.waddenzeehavens.nl. De aandacht richt zich ook op landelijke en internationale fora, zoals het Werkprogramma Zeehavens en het Common Waddensea Secretariat.

- *Het programma werkt met een op samenwerking gerichte houding ten opzichte van haar "Waddenzeepartners" in de vorm van werkateliers, debatten en conferenties.*
- *Het programma werkt transparant en onderhoudt de website www.waddenzeehavens.nl en werkt samen met Duitse en Deense zeehavens voor de website www.waddenseaports.com.*

Trilaterale zeehavensamenwerking

De gezamenlijke EcoPort certificering trekt internationaal (Duitsland en Denemarken) vrij veel aandacht. In 2016 organiseerde het programma een EcoPort Werkconferentie in samenwerking met Programma Naar een Rijke Waddenzee. In de follow-up is een aanzet gegeven voor een trilaterale zeehavensamenwerking. Met Duitse en Deense havens willen de Waddenzeehavens komen met een gezamenlijke inbreng op de trilaterale regeringsconferentie in 2018. Met de Duitse en Deense Wadden zeehavens is een Letter of intent in voorbereiding. De samenwerking dient als platform voor uitwisseling van best practices en ervaringen. De Letter of intent wordt bekrachtigd in de Trilateral Wadden Seaport Conference in Harlingen. RWS, gemeente Harlingen en Port of Harlingen leveren een extra bijdrage aan het organiseren van de trilaterale havenconferentie.

Het programma bereidt een trilaterale letter of intent voor, als inbreng voor de trilaterale regeringsconferentie in 2018.

Het programma organiseert een trilaterale Wadden zeehavenconferentie in Harlingen (17 mei 2018), ter voorbereiding van de haven inbreng op de Trilaterale regeringsconferentie voor bescherming van de Waddenzee (18 mei 2018).

Waddenfonds

Mede op aandringen van de Waddenzeehavens stelden de Waddenzeeprovincies een investeringsprogramma voor het Waddenfonds op, daarbij hebben zij veel wensen van de Waddenzeehavens overgenomen. In 2018 vertaalt het Waddenfonds het investeringskader en de thematische projecten naar uitvoeringsprogramma's. De Waddenzeehavens leveren hun inbreng bij de totstandkoming daarvan.

Het programma levert een bijdrage aan de uitwerking van het Investeringskader Waddenfonds

Gebiedsagenda Wadden 2050

IenM heeft de Raad van Advies en programma Waddenzeehavens veelvuldig geraadpleegd. De gemeenten van de Raad leveren op tijdelijke basis een extra bijdrage voor deelname vanuit het

programma aan de projectgroep in de Gebiedsagenda Wadden. De havens financieren de deelname van de voorzitter van de Raad in de stuurgroep.

Deelnemen aan het schrijfteam en bijdragen aan de gebiedsagenda Structuurvisie Waddenzee en overige SVW-gremia (tijdelijke additionele financiering havens en gemeenten).

Samenwerking Coalitie Wadden Natuurlijk

In de Raad is afgesproken om samen met de directeuren van Coalitie Wadden Natuurlijk een gezamenlijk statement te formuleren, met een aantal gezamenlijk op te pakken activiteiten

- Follow-up programma Building with nature Wadden zeehavens
- Vermindering effecten baggeractiviteiten
- Inbreng voorstellen Beheerautoriteit
- Inbreng Gebiedsagenda Wadden 2050

Dit wordt vanuit beide organisaties voorbereid.

Het programma verzorgt de samenwerking met CWN

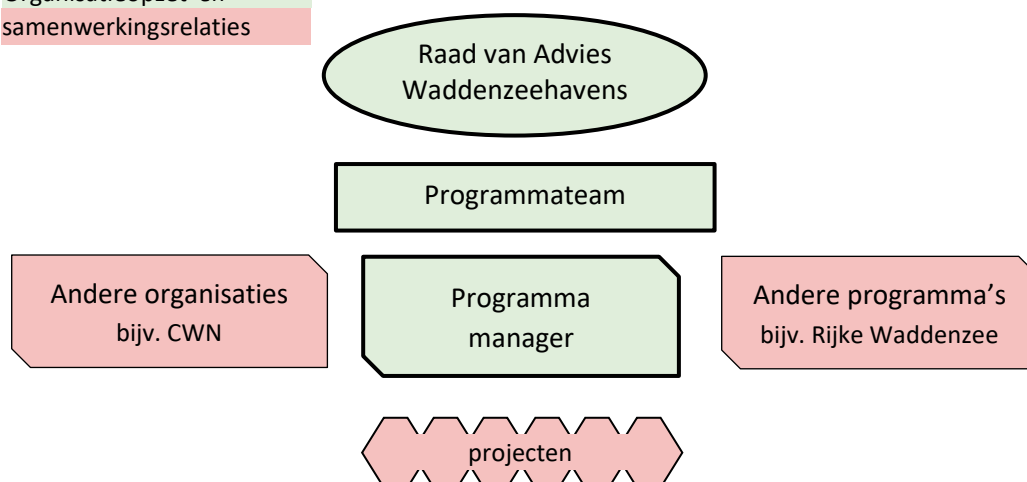
- opstellen gezamenlijk statement,
- activiteiten uit het statement oppakken

4) Werkwijze en organisatie

In vergelijking met andere organen heeft de havensamenwerking een minimale staf en een simpele structuur. De samenwerking bestaat uit de medewerkers in het programmateam aangestuurd door de Raad van Advies. Dit maakt een gezamenlijk optreden mogelijk.

De Voorzitter zorgt voor sturing via de Raad, de secretaris vertaalt deze naar een programmatische aanpak. Het programmateam verzorgt de ambtelijke aansturing en verantwoording van het programma. De teamleden adviseren de programmamanager bij de uitvoering van het programma en hun bestuurders in de Raad. De resultaten worden bereikt via het aanjagen en organiseren van de samenwerking, waardoor een gezamenlijke richting tot stand komt.

Organisatieopzet en
samenwerkingsrelaties

Concreet organiseert het programma het volgende:

- Raad van Advies
- Coördinatie via programmateam
- Werkateliers, consultaties en andere vormen van debat
- Publicatie op www.waddenzeehavens.nl en www.waddenseaports.com .
- Aanjagen van projecten en samenwerkingsrelaties aangaan met andere partners

De resultaten van de werkateliers gaan na consultaties en debat via een programmateam naar de Raad van Advies. Deze werkwijze bewees zich de afgelopen jaren en staat borg voor enthousiasme en draagvlak, essentieel om de benoemde ambities om te zetten in daadwerkelijk gerealiseerde projectdoelen.

Het programma organiseert twee maal per jaar de Raad van Advies Waddenzeehavens en 4 maal per jaar het programmateam Waddenzeehavens. Alleen in 2018 vindt een extra Raad van Advies Waddenzeehavens plaats, i.v.m. actualiteit en gemeenteraadsverkiezingen.

Inzet middelen

Gekoppeld aan het Bestuurlijk statement (eerste Waddenzeehavendebat) besloten de havengemeenten Den Helder, Harlingen, Eemmond en Delfzijl om de samenwerking in programmavorm voort te zetten en te financieren met €15.000 per haven per gemeente in 2015. Later sloten ook de havens van Lauwersoog en Den Oever zich bij de samenwerking aan. Hun bijdrage is de helft van de bijdrage van de industriehavens. In 2017 zegden de gemeenten op basis van een meerjarenprogramma hun bijdrage voor vijf jaar toe (2018-2022) waarbij 10% inflatie correctie is toegepast, tov. 2012 (start van de samenwerking). Met dit programma is afgesproken dat de werkwijze gecontinueerd.

Begroting 2018

1) Havenontwikkeling (16 dagdelen)

De activiteiten voor Havenontwikkeling op basis van 'natuurlijke' economische kracht, richten zich op het uitwerken van de havenoverstijgende aanbevelingen uit de Economische Review Waddenzeehavens. Daarbij is speciale aandacht voor de visserij.

2) Unescohavens (16 dagdelen)

De activiteiten voor Unescohavens richten zich op het binden van partners, leren van elkaar en om tot uitvoering van de projecten te komen. Het gaat om werkateliers en bijeenkomsten. EcoPort certificeren zal in 2018 enige aandacht vragen.

3) Beleidstrajecten (40 dagdelen, excl. extra bijdrage Gebiedsagenda)

De activiteiten richten zich op de Gebiedsagenda Wadden 2050, uitwerking programmering Waddenfonds, trialaterale havensamenwerking en samenwerking CWN. Daarnaast is afgesproken om met de Coalitie Wadden Natuurlijk tijdens de Wadden Seaport conference op 17 mei 2018 tot een gezamenlijke verklaring te komen. Het belangrijkste traject in 2018 is de inbreng vanuit het havenperspectief in de Gebiedsagenda Wadden 2050. Daarvoor is tijdelijk een extra budget beschikbaar.

4) Organisatie (36 dagdelen)

De activiteiten voor profileren richten zich op de continuering van samenwerking in de vorm van organisatie van de Raad van Advies (3x zeven dagdelen in 2018) en het programmateam 5x drie dagdelen.

5) Communicatie

Het programma onderhoudt de website www.waddenzeehavens.nl en draagt bij aan www.waddenseaports.com.

6) Overigen

Naast de inhuur van de programmamanager is er een budget beschikbaar voor:

- Voor het schrijfwerk staat een redacteur ter beschikking.
- De voorzitter van de Raad van Advies krijgt een honorarium en reiskosten vergoeding.
- Er is een budget gereserveerd voor inhuur van deskundigen.
- Materiele kosten.
- Stelpost.